

Wyniki Seminarium
nt. Przestrzeni Publicznej z 2008

Część dyskursywna

Osoby prezentujące:
dr inż. arch. Rafał Graczyk (PP)
dr Marek Nowak (UAM)
dr Sławomir Palicki (UE)

Główna idea

„Karta przestrzeni publicznej” ma dać
zainteresowanym stronom kompetencyjne
narzędzia (*know how*)

„z r ó w n o w a ż a n i a”

i „s f u n k c j o n l i z o w a n i a ” napięć i
różnic pomiędzy interesariuszami.

Przyjęliśmy szerokie rozumienie przestrzeni publicznej.

Charakteryzuje ją:

zakres i n k l u z y w n o ś c i oraz
wprowadzenie do pola znaczeniowego
przestrzeni publicznej aspektów

(1) **‘przenikania się’**,

(2) **‘wpływu’** i

(3) **‘sąsiedztwa’** przestrzeni określanych
jako prywatna, grupowa lub wspólnotowa.

Przestrzeń publiczna to:

... zarówno rynek miejski najbardziej przywołujący na myśl ateńska Agorę, jak i przestrzeń osiedla mieszkaniowego, która jest dostępna wszystkim jego mieszkańcom i gościom.

Inspiracja do sformułowania założeń Karty:

... były **materiały zebrane w trakcie konferencji** (zastosowano ‘focus group interview’ i ‘interwencję socjologiczną’), w której udział wzięli **badacze** zajmujących się problemem miasta oraz **grono praktyków** występujących zarówno w roli słuchaczy, jak i dyskutantów.

Założono:

(na zasadzie hipotezy badawczej), że pozycje podmiotów charakteryzuje konflikt orientacji i w jakimś zakresie konflikt **wartości i interesów**.

Założono, że ów konflikt generuje:

- (1) odmienne obrazy przestrzeni publicznej,
- (2) daje odmienne przesłanki do jej wartościowania oraz
- (3) wytwarza odrębne hierarchie realizowanych celów.

Do udziału w projekcie zaproszono:
praktyków zaangażowanych społecznie lub
zawodowo:

z jednej strony przedstawicieli

(a) środowiska mieszkańców

reprezentowanego przez radnych
samorządów pomocniczych i organizacji
stowarzyszeniowych;

(b) inwestorów (deweloperów,
przedstawicieli zarządów spółdzielni
mieszkaniowych)

(c) oraz urzędników miejskich i radnych.

Definicje przestrzeni publicznej

„Str. społeczna”:

f u n k c j o n a l n i e wyodrębniony
obszar miasta,

s p o ł e c z n a i n k l u z y w n o ś ć

w najbardziej

restrykcyjnym sensie.

n i e o g r a n i c z o n y

dostęp

Przestrzeń publiczna była sferą społecznych
i n t e r a k c j i ('stosunków
społecznych'), która ma **w ł ą c z a ć**
tworząc specyficzną publiczną „wartość
dodaną” (społeczny zysk) w postaci
poczucia **b y c i a u s i e b i e**
(przesłanki budowania tożsamości).

„Str. inwestorska”:

bardziej formalnie

**odróżnienie przestrzeni publicznej, od
innych typów przestrzeni zbiorowej
(prywatnej-gospodarczej, spółdzielczej etc.)
staje się dyskusyjne.**

Przestrzeń publiczna: wszędzie tam, gdzie istnieje przestrzeń obrotu rynkowego i o tyle o ile jest kontekstem stosunków wymiany (np. kupna-sprzedaży).

Punkt widzenia „**str. decydentów
publicznych**”

n i e j e s t j e d n o z n a c z n y ,

postawa m e d i u j ą c a ,

pewnego typu p a s y w n o ś c i i

jednocześnie reaktywność (skłonność do
reagowania na oczekiwania stron).

Wątki podsumowującej dyskusji

„Moim zdaniem został totalnie pominięty fakt, który ma wpływ na inne patrzenie na sprawy zarówno przez samorządy miasta jak, i inwestorów i inne przez społeczeństwo zamieszkujące dane tereny. Mianowicie, należy wziąć pod uwagę, iż nie ma skutków bez przyczyny i problem korupcjogenności, która kraj nasz umiejscawia w czołówce. I teraz jest kwestia w czyich rękach są grunty i kto może nimi szafować, bez informowania o tym społeczeństwa na dole” (wypowiedź uczestnika – „strona społeczna”).

„W Polsce jest w ogóle niska frekwencja na wyborach samorządowych, a uczestnictwo w wyborach jest pierwszym elementem społeczeństwa obywatelskiego. Ludzie nie angażują się wtedy, kiedy idziemy do wyborów, czyli wybieramy organy stanowiące i wykonawcze. Te organy zgodnie z prawem mają stanowić prawo miejscowe, jakim są plany zagospodarowania przestrzennego” (wypowiedź uczestnika – „decydent publiczny”).

„Jeżeli ja byłbym właścicielem gruntu [powiada] [...] i chciałbym go tak, a nie inaczej zagospodarować, to wnioskowałbym do Rady o takie a nie inne funkcje i czekał, aż je Rada uchwali i robił wszystko poza korupcją oczywiście, aby taki plan został uchwalony... (wypowiedź uczestnika – „decydent publiczny”).

„... Bo to byłoby moje i mnie zależałoby, aby to zostało zagospodarowane tak, jak dla mnie jest to potrzebne. Zaś jeśli ten grunt byłby gminny, to ja musiałbym patrzeć na ten grunt oczami wszystkich ludzi, którzy mieszkają w mieście, a szczególnie tej lokalnej społeczności i ważyć ich potrzeby i ich interesy w uchwaleniu tego planu” (wypowiedź uczestnika – „decydent publiczny”).

Czym powinna być Karta przestrzeni
publicznej (trzy wypowiedzi):

„Jeżeli karta miałaby się przyczynić do tego, żeby zbliżać się do pewnego standardu akceptowanego przez różnych partnerów społecznych, w jaki sposób kreować przestrzeń publiczną, jak debatować nad tą przestrzenią w taki sposób, aby wszyscy partnerzy czuli się dowartościowani zarówno w prawach jako dyskutanci, jak i w prawach dotyczących decydowania, to myślę, że karta spełni swoją rolę” (wypowiedź uczestnika – „decydent publiczny”).

„Apeluję do państwa, abyście zrobili wszystko co tylko możliwe, żeby to przyniosło jakiś efekt. Bo jeżeli nie będzie efektu, a karta będzie kolejnym dokumentem zupełnie niepotrzebnym albo potrzebnym na kolejne przeprowadzanie badań, które nic nie wniosą, to nie widzę sensu. My żyjemy nadzieją, że w końcu nasz głos zostanie wysłuchany i że zostaniemy wciągnięci w cały ten proces planowania” (wypowiedź uczestnika – „strona społeczna”).

„Myślę, że karty nie da się głęboko sformalizować i [...] na tej sali mamy tego świadomość. Im głębiej ją sformalizujemy tym większe będziemy mieli kłopoty. Po drugie, musimy działać różnie na różnych obszarach, czego dowodem jest dyskusja na tej sali. Do terenu zupełnie otwartego, którego będziemy na nowo projektować, w który chcemy wprojektować przestrzeń publiczną, będziemy całkiem inaczej podchodzić, choćby ze względu konsultacji społecznych, bo nie będziemy konsultować co tam postawić, tylko czy społeczeństwo będzie gotowe sfinansować i zbudować tam miasto” (wypowiedź uczestnika – „decydent publiczny”).
